

«ЗВУЧАЛА ШУБЕРТА МЕЛОДІЯ ВЕЛИЧНА...»

Матеріали до проведення літературного вечора

на день святого Валентина

9 — 11 класи

Кохання — одне з найкращих і найглибших людських почуттів, невичерпне та вічне, як саме життя. Її сила облагороджує, робить людину добрішою і кращою, спрямовує на величні діла і героїчні вчинки, а іноді змушує тяжко страждати.

Кохання — одна з магістральних тем світової літератури від самого початку її існування.

Знайомлячись із шедеврами скарбниці світової культури, захоплюємося античною любовною лірикою; дивуємося глибині проникнення й відображення людських почуттів у творчості видатних поетів Кавказу й Середньої Азії; віддаємо належне віртуозності любовної поезії західноєвропейських письменників доби Відродження і бароко; пишаємося сучасниками, які, попри всі катаклізми й негаразди, віддають у своїй творчості належне вічній темі кохання.

Кажуть, що про любов сказано все, але не всіма. Тобто кожен, поет він чи прозаїк, драматург чи людина зовсім не причетна до літератури, у житті обов'язково «пише» свою неповторну історію кохання з тією лишень відмінністю, що про особисті почуття багатьох ми ніколи не довідаємося.

Саме через це пропонуємо до системи позакласних заходів учителя-зарубіжника ввести вечір поезії за темою: **«Через віки з любов'ю»**.

Окремі методичні поради щодо організації та проведення заходу.

Вечір доречно проводити напередодні чи у день св. Валентина. Тексти, які будуть використовуватися, вибираються довільно. Єдине, на що необхідно звернути увагу у процесі відбору текстів,— уподобання вчителя та учнів, мету,

поставлену до заходу.

Необхідно, щоб на всіх етапах підготовки та проведення свята учні брали найактивнішу участь (разом із учителем писали сценарій, відбирали художні тексти, які будуть виконуватися, підбирали музичний матеріал, готували декорації та костюми, якщо такі будуть потрібні для реалізації теми). Компонуючи літературний матеріал, слід звернути увагу не лишень на переклади, а й на оригінали окремих літературних полотен. Досягненню цієї мети мають посприяти вчителі **іноземних мов**.

Покращить емоційне сприйняття поетичної лірики музика, тому підбору музичних творів слід приділити особливу увагу.

У загальну канву літературного вечора бажано ввести нелітературні конкурси. До їх числа будуть належати: конкурс на краще оформлення «валентинки»; конкурс знавців квітів; конкурс галантних кавалерів. Для того, щоб захід пройшов успішно, обов'язковим елементом організації та проведення слід виділити творчість — учителя та учня.

Репрезентуймо варіант матеріалів до проведення вечора поезії.

На фоні музики Мішеля Леграна звучить запис різними мовами: «Я тебе кохаю».

Ведучий 1. «Я тебе кохаю...» Різні віки, різні мови... Все різне. Єдине — кохання.

Воно — «вогонь і лід», поезія і проза, воно, як пісня, без кінця та краю, що лине над безкраїми степами, як біг струмка, як грім і блискавиця, як зірка, квітка, що вража сміливиця красою й простотою водночас. Кохання — все, що було, є і буде. Воно зігріє вас у свята й будні.

Ведучий 2. Найкращими словами, що притаїлись у найпотемніших глибинах сердець, передають закохані одне одному свої почуття, розповідають про радість і щастя, про тугу та біль.

Ведучий 3. Саме кохання, любов — джерело творчого натхнення багатьох поколінь. До цієї одвічної теми завжди зверталися художники, композитори, скульптори, філософи.

Читець (На фоні музики декламує вірш Р. Тагора «Вічна любов»).

*В одмінах народжень, крізь даль і роки,
До тебе манили пориви п'янкi,
З пісень тобі серце сплітало вінки,
Якими вінчалася ти залюбки.
У різних народженнях, в різні віки.
Як чую легенди старі про кохання,
Про щастя побачень,
про біль розставання,—
Ввижається серцю зраділому вмить:
Мов зірка Полярна, крізь морок століть
Твій образ ясний наді мною зорить.
Несе нас кохання довічна ріка,
З немертного часу вона витіка,
В ній сльози розлуки, освідчень слова —
Одвічне кохання усіх порива.
Сьогодні ж кохання спинило свій біг,
Тобі воно, рідна, упало до ніг,
У ньому ридання і радості спів,
У пісні моїй — всіх поетів порив,
В одному коханні — любов всіх часів.*

Ведучий 1. Саме сьогодні, 14 лютого, ми звертаємося до теми кохання, бо сьогодні незвичайний день – День святого Валентина — всесвітній день закоханих.

На фоні класичної музики (може бути Бах) іде розповідь про історію дня святого Валентина.

Ведучий 2. У сиву давнину, зазначену III ст. н.е., римський імператор видав наказ, який забороняв людям одружуватися. Молодий єпископ Валентин, бачачи страждання закоханих, вінчав їх таємно. Про порушення імператорського наказу довідалися законники. За цю «злочинну діяльність»

імператор наказав кинути злосного порушника до в'язниці.

Іронія долі чи черговий жарт Ерота, але у в'язниці молодий єпископ закохується у сліпу дочку наглядача. Кохання — гаряче, мов вогонь, і швидкоплинне, як спалах блискавиці, заповнило серця молодих людей. Воно народилося, спалахнуло і вмерло, бо Валентина стратили. Перед смертю він послав коханій дівчині прощальну записку з однією короткою фразою: «Від Валентина».

Так і мандрують із того часу світом «валентинки» — послання закоханих.

А 14 лютого — день смерті єпископа Валентина — святкують у всьому світі і називають днем закоханих.

Ведучий 3. Біля вас, на столиках, лежать «валентинки». Вони найрізноманітнішої форми: серце, голуб, конверт, просто листівка. Поки звучатиме пісня Джо Дасена «Любов» заповніть ваші «валентинки», щоб при нагоді подарувати людині, яка вам подобається.

Читець (мелодекламація. Сонет Данте)

*Благословенні будьте день і рік,
І мить, і місяць, і міся урочі,
Де спостеріг я ті сяйливі очі,
Що зав'язали світ мені навек!
Благословен вогонь, що серце пік,
Солодкий біль печаленої ночі
І лук Амура, що в безоболоччі
Пускав у мене стріл ясний потік!
Благословенні будьте, серця рани
І вимовлене пошепки ім'я
Моє і донни — ніжне і кохане,
І ці сторінки, де про неї я
Писав, творивши славу, що не в'яне, —
Й ти, неподільна радосте моя!*

Ведучий 1. Любов, таємнича і загадкова, стояла і стоїть біля витоків тих

миттєвостей, коли в душах людських виникає щось незбагнено животворяще, викликає подив і захоплення, вводять у світ краси і величі.

Читець (декламує сонет 132 Ф. Петрарка).

Коли ж це не любов, то що ж це бути може?

Коли ж любов, тоді скажіть, яка вона?

Чи добра? — Звідки ж мук навала нищівна?

Лиха? — чому ж той біль такий солодкий,

Боже?'

З чиєї волі так все скоїлось — хто зна?

Як самохіть горю, то й скаржитись негоже,

А як нехотячи, то й плач не допоможе.

Це — животворна смерть, це — втіха нависна!

Страшного безладу я осягнув мету:

аж, ніби в море я, у просторінь безкраю

В хисткому човнику пустився без керма.

Безглуздя? Мудрість це? — І думати дарма!

Чого бажаю я — і сам уже не знаю:

Палаю взимку я, у спеку — весь дрижу.

Виразно читаються сонети У. Шекспіра 46 та 65 українською мовою.

Мій зір і серце — в пристрасній війні:

Жадає кожний повнов-іадно мати

Твою увагу й погляди сяїні,

Щоб ними жити й довго раювати.

Говорить серце — в ньому ти живеш,

До нього зовсім око не сягає.

Та присягається мій зір без меж —

В його обладу ти ввійшла докраю.

Присяглі вирок винесли твердий,

Думки скріпивши правосуддям сили.

Щоб серце й зір не відали біди,

*Обох їх чесно й мудро помирили:
Моєму оку — зовнішня краса,
А серцю — серця схована яса.*

65

*Мідь і граніт, земля і океани
Не вистоять під натиском часу.
Тож як твою відстояти красу,
Тендітна квітко, витворе весняний?
Проти облоги войовничих днів
Чи може встояти дихання літа,
Коли в покорі никне міць граніту,
Найближчого супутника віків?
О скорбна думо, марення безсиле!
Для свіжості земної красоти
Хто може сховище міцне знайти,
Щоб від часу спасти обличчя миле?
Та над сторіччями краса твоя
З мого чорніша, може, засія.*

Ведучий 2. Кохання приходять раптово і несподівано, коли у шаленому галопі час раптом зупиняється, коли терези почуттів раптом виходять з рівноваги й починають швидко коливатися в очікуванні незвіданого, коли у калюжах повсякденного життя відбиваються промені невловимої, тріпотливої радості, коли душа спалахує барвистими іскорками мрій і лине у світ Ромео і Джульєтти.

Виразне читання за ролями сцен 2 дії другої трагедії Шекспіра «Ромео і Джульєтта».

Ведучий 3. Кохання. Раптове і несподіване. А за ним — надія і натхнення.

Читець (виконує вірш О. Пушкіна «Я вас лю-бил...»).

Ведучий 1. Кохання приходить тоді, коли однієї миті тернисті стежки двох перетинаються і зливаються воедино.

Читець (виразно читає Сонет 116 Шекспіра). *Не буду я чинити*

перешкоди Єднанню двох сердець. То не любов,

Що розквіта залежно від нагоди

на віддаленні згасає знов.

Любов — над бурі зведений маяк

Що кораблям шле промені надії,

Це — зірка провідна, яку моряк

Благословляє в навісній стихії.

Любов — не блазень у руках часу

Що тне серпом свої троянди свіжі —

щік, і уст незайману красу.

Той серп любові справжньої не ріже.

Як це брехня — я віршів не писав,

І ще ніхто на світі не кохав.

Ведучий 2. У житті всіх людей наступає мить, коли два погляди зустрічаються, а серця, вражені золотими стрілами Амура, втрачають краплини крові, які виводять на скрижалі життя звичне й неповторне водночас «кохаю».

Читець (на фоні музики виразно читає сонет 22 Данте).

В душі моєї найтайніший схов

Ласкава думка з вами загостила.

Вона печальне серце покорила

Солодкими словами про любов.

Душа питає серця: «Що за сила

Наш розум потрясає до основ,

Втішає болі й потрясає знов

Йому жадань і мрій могутніх крила?»

А серце — їй: «Задумана душе,

Сюди приходить дух Кохання,

Що молодість нам вічну береже.

*Він тій завдячує своє життя,
Що наші скарги всі, жалі й страждання
Перейняла в пориві співчуття!»*

Ведучий 3. Краса — сила надзвичайна. Вона підносить й зачаровує. Вона — воскрешає. Тому всі ми поклоняємося їй, шукаємо її серед одноманітності буднів.

Ведучий 1. Що традиційно дарували представницям прекрасної статі шляхетні лицарі?

Темпераментні іспанці — серенади під балконами, де мешкали їхні дами серця. Піросмані подарував своїй коханій площу троянд. Вишукані французькі кавалери — екзотичні парфуми, коштовності, маєтки, палаци й острови. Бідні студенти всіх країн гарненьким гімназисткам чи міщаночкам — інтимні вірші й букетики фіалок. Хоч яким був дарунок — коштовним чи не дуже, його ззевди доповнювали квіти.

КІЛЬКА ПОРАД ШЛЯХЕТНИМ КАВАЛЕРАМ

Прагніть подарувати те, що вона неспроможна купити собі сама.

Пам'ятайте золоте правило: цінний не дарунок — цінна увага. Тож не намагайтеся «перестрибнути» самі себе, свої можливості, навіть зовсім не дорогий подарунок зможе принести дівчині радість.

Подарунок має нагадати про пам'ятний день чи випадок.

У стосунках із дівчатами не керуйтеся правилом: «Дарованому коневі у зуби не дивляться». Не дослухайтесь до порад товаришів. Вірте, ваша обраниця неповторна, тож і подарунок для неї має бути неповторним.

Ніколи не робіть надто дорогих подарунків. Ви поставите дівчину у незручне становище. І пам'ятайте, що жодна дівчина, хіба що надто ображена, не поверне назад вам квітів, бо цей дарунок ні до чого її не зобов'язує.

Ведучий 2. Увага! Конкурс — «Квіти, які вміють говорити».

Якщо вам бракує слів, подаруйте квіти. Вони все скажуть замість вас.

Як? Та просто, бо всі квіти вміють говорити. Так, гвоздика каже: «Ти полониш моє серце»; нарцис: «Я дуже поважаю тебе»; тюльпан: «Я хочу

сказати про наше кохання всьому світу»; орхідея: «Ти таємнича й незвичайна»; лілія: «Наше кохання чисте й вічне».

Які ще квіти вміють говорити і що саме можуть сказати?

Ведучий 3. Життя — це чаша, наповнена краплинами радощів і страждань, злетів і падінь, надій і розчарувань. Розбити її — значить навіки зранити гострими осколками душу, зламати ніжну квітку, напоєну п'янким вином щастя. Пелюстки таких квітів, свіжі та прив'ялі, вранішні й вечірні, весняні й осінні,

торкнувшись поетичного таланту, впали безцінними перлами на палітру літератури.

Читець (виконує вірш М. Рильського «Так ніхто не кохав»)

Ведучий 1. Де ж зародилося кохання? Давайте подивимось, що про це нам каже література.

На фоні музики читці виконують у ролях фрагменти «Лісової пісні» Лесі Українки. У сцені беруть участь Мавка та Русалка.

Русалка. *Ти плачеш, Мавко?*

Мавка. *Ти хіба ніколи не плакала, Русалонько?* Русалка. *О, як я заплачу на малу хвилинку, то мусить хтось сміятися до смерті!*

Мавка. *Русалко! Ти ніколи не кохала...* Русалка. *Я не кохала? Ні, то ти забула, яке повинно бути кохання справжнє! Кохання — як вода, — плавке та бистре, рве, грає, пестить, затягає й топить. Де пал — воно кипить, а стріне холод — Стає мов камінь. От моє кохання! А те твоє? — Солом'яного духу дитина квола. Хилиться од вітру, під ноги стелиться. Зостріне іскру — згорить не борячись, а потім з нього лишиться чорний згар та сивий попіл.* І далі декламація до слів:

Мавка. *Так... він уже пролинув.*

Ведучий 2. Перше кохання, кажуть, найсильніше... Мабуть, тому, що приходять рожевим серпанком юності, зачіпає серце крилом ліричної пісні, збудує почуття, перетворюючи всі думки в солодкі мрії, що несуть у вир романтики.

Під музичний супровід виконуються вірші Ліни Костенко, Володимира Сосюри.

Ведучий 3. Кохання... Пристрасне й жагуче. Воно часто не гине навіть у серці безнадійно закоханого. Читці виконують вірш Гійома Аполліонера *.

Любов померла на руках Ти пам'ятаєш першу зустріч. Та інша прилетить як птах Ти тільки вийди їй на зустріч. Минула ще одна весна Вона була ласкава й ніжна Прощай, годино чарівна Ти прийдеш знов жадана й ніжна.

Ведучий 1. Кохання і поезія... Поезія є дзеркалом людської душі, того що її переповнює.

Мелодекламація фрагмента з твору Лопе де Вега «Собака на сніні».

*Як хтось когось, здається, полюбив,
побачивши з другою женихання,
це — заздрощі, а зовсім не кохання,
якщо й до того вогник не горів.
Та як і перше в серці був порив —
це — вже любов, що прагне обладання,
що на уста жене уста жадання,
як кров жене в обличчя стид чи гнів.
Нічого більше не скажу комусь,
щоб низька не образити високе;
прийму я долі вироки жорстокі,
надії на блаженство я зречусь,
аж поки не упевнюся, що смію
в душі жити цю безумну мрію.*

Ведучий 2. Любов... Солодка, мов мед, і гірка, мов полин-трава. Серед ураганів життя і штормів долі можуть розійтися стежки, що тільки-но з'єднались, навіки розімкнутися руки, що так і не встигли переплестися...

На фоні музики читець виразно виконує вірш Альфреда де Мюссе.

*«Ніколи» — ви зrekli, тоді, як біля нас
Звучала Шуберта мелодія велична.*

*«Ніколи!» — ви зrekli, тоді як, попри вас,
З очиць світилася блакить меланхолічна.
«Ніколи!» — ствердили, і погляд ваш пригас,
Немов потьмарена медаль середньовічна.
Проте запоною шляхетність горда й вічна
Рум'янцем вам лице залляла водночас.
Одне лиш слово ви сказали, повні зваги.
Освідчуючись валі, я не звертав уваги
На вашу посмішку та риси чарівні.
Душа принадніша, ніж ваші очі сизі,
І, дивлячись у них, я шкодував, маркізо,
Що серце квіткою закрилось в ній.*

Ведучий 1. Життя буває немилосердним і жорстоким, ставлячи на шальки терезів долі закоханих, вимагаючи невблаганними обставинами їх неминучої розлуки.

На фоні музики звучить виразне читання вірша Гійома Аполліонера «Прядка волосся».

*Русявого волосся прядка,
Не муч мене і не неволь.
А в тебе чи жива ще згадка
Про спліт химерний наших доль?
Монмартр. Отель і ти, мов мрія.
Тут тихий шепіт перебіг.
Я пам'ятаю день, коли я
Переступила твій поріг.
Ця згадка-прядка нині впала
Додолу, мов останній лист,
Дві долі наші напропале
Із днем згасаючим злились.*

Ведучий 2. Та любов не помирає, не розвіюється попелом. Вона живе

скрипкою, словом, подихом вітру. Читець виконує вірші Ліни Костенко. Ведучий 3. Кохання і любов — категорії вічні. Попри всі біди, злигодні, попри всі катаклізми, у світі владарює чистота, честь, гідність і любов. На такій ноті ми закінчуємо сьогоднішню зустріч любителів поезії, яку подарував нам день святого Валентина.